

Imádjátok a Teremtőt!

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 5Mózes 10:17-22; Zsoltár 101:1; 115:1-8;
Ézsaiás 1:10-17; 58; Márk 12:38-40

„Hát nem ez-é a böjt, amit én kedvelek: hogy megnyisd a gonoszságnak bilincseit, az igazság köteleit megoldjad, és szabadon bocsásd az elnyomottakat, és hogy minden ígát széttejjetek? Nem az-é, hogy az éhezőknek megszegd kenyeredet, és a szegény bujdosókat házadba bevigyed, ha meztelent látsz, felruházzad, és tested előtt el ne rejtse magadat” (Ézs 58:6-7)?

Az ószövetségi próféták írásait olvasva hamar kitűnik, mennyire fájt nekik az, ahogyan sokan a szegényekkel és az elnyomottakkal bántak. A környező népeknél látottak mélyen felháborították a prófétákat és Istent, akinek a nevében szóltak (lásd pl. Ámós 1. és 2. fejezetét), de különösen haragudtak és elszomorodtak azok a gonoszságok miatt, amelyeket Isten népe követett el, hiszen ők annyi áldást kaptak. Történelmük és az Úrtól kapott törvényeik miatt nekik bölcsőbbnek kellett volna lenniük! Sajnos gyakran nem jártak helyes úton, ezért a próféták sokat beszéltek az elkésztő állapotokról.

Érdekes figyelni arra is, hogy az ószövetségi prófétáknak az igazsággal és igazságtalansággal kapcsolatos legismertebb kijelentése közül több valójában az istentiszteletet érintő tanításokból származik. Amint látni fogjuk, az igazi istentisztelet nem csak arra terjed ki, ami a vallási szertartás közben történik. A lényeg, hogy a hétköznapi életben törekedjünk arra, amit Isten fontosnak lát, tegyünk valamit mások jóléte érdekében, igyekezzünk fel-emelni az eltiport és elfeledett embereket!

BÁLVÁNYIMÁDÁS ÉS ELNYOMÁS

Nem sokkal azután, hogy kivezette Izrael népét Egyiptomból, Isten a Sínai-hegynél találkozott velük. Átadta nekik írásos formában a Tízparancsolatot, amelynek első két törvénye kimondta, hogy ne imádjanak idegen isteneket és ne készítsenek bálványokat (lásd 2Móz 20:2-6). Erre válaszul a nép megfogadta, hogy mindent megtesznek, amit Isten elrendelt és az Ő népe lesznek (lásd 2Móz 24:1-13).

Amikor azonban Mózes már csaknem hat hete fent volt a hegyen, az emberek azon kezdtek tanakodni, hogy vajon mi lehet vele. A tömeg nyomására Áron aranyborjút készített, ami előtt a nép vezetőjeként áldozatot mutatott be, aztán pedig *„leült a nép enni és inni, majd mulatozni kezdtek”* (2Móz 32:6, RÚF). Az Úr és Mózes is mélységesen felháborodott azon, hogy milyen gyorsan elfordultak Istentől és visszatértek a bálványimádáshoz. Akkor mintha csak Mózes közbenjárása mentette volna meg őket a megérdemelt büntetéstől (2Móz 32:30-34).

Isten népe túl gyakran beleesett a bálványimádás kísértésébe. Izrael és Júda királyainak történelmében elszórta itt is, ott is látjuk a bálványimádás nyomait, aminek a hatása alatt egyes uralkodók iszonyatos dolgokba vitték bele népüket. Isten prófétákat küldött, hogy fordítsák vissza hozzá a népet, üzeneteikben ők újból és újból rámutattak a hűtlenségekre. Az ébredésre és reformációra hívás mellett gyakran figyelmeztettek arra is, hogy bánjanak jobban a közöttük élő szegényekkel, rászorulókkal és gyámoltalanokkal.

Milyen fontos elemet érzékeltet a zsoltóros Zsolt 115:1-8 szakaszában?

Az ember hajlamos hasonulni ahhoz, akit vagy amit imád, akire, amire figyel. A nép sokszor elfordult az igazság Istenének imádatától és hajlagon a környező nemzetek hamis istenei előtt, amiket általában a háború és a termékenység stílusában ábrázoltak. Ebből természetesen következett, hogy kezdett kikopni közülük az egymással való törődés és az igazságosság. Amikor más isteneket választottak, számtalan dologban megváltozott a hozzáállásuk, mint például abban, ahogyan a többiekhez viszonyultak. Ha hűségesek maradnak az Úrhoz, törődtek volna a közöttük élő szűkölködőkkel.

Beszélgessünk még arról, hogy az ember hasonul ahhoz, amit vagy akit imád! Ma milyen megnyilvánulásait látjuk ennek az elvnek?

MIÉRT MÉLTÓ ISTEN AZ IMÁDATRA?

A Biblia egésze arra szólít, hogy imádjuk Istent, és ezt többszörösen is megindokolja. Imádnunk kell Őt önmagáért, azért, amit tett, a különleges tulajdonságaiért: jóságáért, igazságáért és irgalmáért. Amikor arra gondolunk, hogy milyen Isten valójában, mit tett értünk (legfőképpen Krisztus a kereszten) és még mi mindent ígért meg, bőven találunk okot arra, hogy imádjuk és dicsőítsük Őt.

Mi készítet Isten imadására és dicsőítésére 5Móz 10:17-22, Zsolt 101:1, 146:5-10, Ézs 5:16 és 61:11 verseiben?

Nem volt újdonság Isten népe számára, hogy mindenért dicsőség illeti az Urat. Amikor kiszabadultak, magasztalták az Urat, amiért látványosan közbelépett az érdekükben. Miután Isten kivezette őket Egyiptomból és átkeltek a Vörös-tengeren, Mózes és Mirjám vezetésével dicsérő énekeket énekeltek mindazért, amit saját szemükkel láttak, amitől megmentette őket (lásd 2Mózes 15. fejezet).

Fontos volt, hogy ne feledkezzenek el Istennek az ezekben az eseményekben is megnyilatkozó igazságosságáról és kegyelméről. Amíg a nép élénken emlékezett ezekre a történetekre, amíg rendszeresen elmesélték azokat, Isten tettei és igazsága folyamatosan imádatra készítették őket még évek, sőt generációk múltán is. 5Móz 10:17-22 szakasza szintén példa arra, hogy újjólag elmondták a történetet és dicsőítették Istent.

Isten igazsága először is egyszerűen része a lényének, annak, hogy ki Ő valójában, jellemének meghatározó eleme. „*Bizonyos, hogy Isten nem cselekszik gonoszságot, a Mindenható nem ferdíti el az igazságot*” (Jób 34:12, ÚRK)! Igazságos, fontos számára az igazság – ez ok arra, hogy imádjuk és dicsőítsük Őt. Másodszor pedig Isten igazsága megmutatkozik a népe és minden szegény, elnyomott ember érdekét szolgáló igazságos tetteiben. Igazsága soha nem csupán a jellemének bemutatása. A Bibliában úgy áll előttünk Isten, mint aki „*a nyomorultak kiáltását meghallja*” (Jób 34:28). Tevékenyen, intenzíven várja, hogy helyrehozza a világunkban annyira nyilvánvaló rossz dolgokat. Ez a maga teljességében végül Isten utolsó ítéletének és a föld újjáteremtésének az idején valósul majd meg.

Az ókori Izraelnek bőven volt oka dicsőíteni az Urat, és mi, a keresztség után mennyivel több okot találunk erre!

VALLÁSI ELNYOMÁS

Izrael és Júda országainak jobb periódusaiban az emberek visszatértek Isten imádatához, a templomba, bár istentiszteletükbe akkor is keveredtek bálványimádó elemek, a környező népek vallási szokásai. A próféták szerint viszont még a legnagyobb vallási igyekezetük sem volt elég ahhoz, hogy eltérítse őket a hétköznapi életben elkövetett gonoszságoktól. Bármennyi erőfeszítést is tettek, hogy az istentisztelet szertartásai alatt eléggé valóságosnak mutakozzanak, énekük hangja nem tudta elnyomni a szegények és a leigázottak kiáltásait.

Ámósz írja kora embereiről, hogy *„a szegényre törtök, és e föld szegényeinek kipusztítására”* (Ám 8:4). Láttuk rajtuk: alig várják a szertartások végét, mert minél hamarabb szeretnék újra kinyitni boltjaikat, visszatérve csaló kereskedésükhöz, hogy megvegyék *„a szegényeket pénzen, és a szűkölködőt egy öltő saruért”* (Ám 8:6).

Mit mondott az Úr Ézs 1:10-17, Ám 5:21-24 és Mik 6:6-8 verseiben az ilyen vallásos emberek szertartásairól?

Prófétái által Isten erős kifejezésekkel gúnyolja az olyan vallásoskodást és istentiszteletet, ami közben egyáltalán nem vesznek tudomást a környezetükben élők szenvedéséről és nyomorúságáról. Ám 5:21-24 szakaszában Isten kijelenti, hogy *„Gyűlölöm, megvetem ünnepeiteket, ünnepségeiteket ki nem állhatom!... hallani sem akarom lantotok zengését”* (RÚF!).

Mikeás 6. fejezetében egyre terjedősebb, már szinte gúnyosnak tűnő ötletek sorát olvassuk arról, hogy mi lenne az istentisztelet legmegfelelőbb módja. A próféta csúfondárosan veti fel, hogy vigyenek égőáldozatokat, az áldozatok számát növeljék egészen *„ezernyi kosok”* és *„tízezernyi olaj-patakok”* (Mik 6:7) mértékéig, majd rátér az iszonytató, de nem ismeretlen, szélsőséges gyakorlatra: elsőszülött gyermekük feláldozására, mintha ezzel lehetne elnyerni Isten kegyét és bocsánatát.

Az Úr azonban igazából nem várt tőlük mást, mint *„hogy igazságot cselekedjél, szeresd az irgalmasságot, és alázatosan járj Isteneddél”* (Mik 6:8, ÚRK).

Kaptad már azon magad, hogy jobban odafigyeltél a vallási formásokra és a szertartásokra, mint a környezetekben való segítségnyújtásra? Mit tanultál abból az esetből?

AZ ISTENTISZTELET MÓDJA

A próféták még egy lépést említettek az istentisztelet és az igazságosság közötti kapcsolatra vonatkozóan: aktívan tenni kell a szegények és elnyomottak helyzetének javításáért, mert a szükségben lévőknek nyújtott segítség fontos része az istentiszteletnek. *Ézsaiás próféta könyve* 58. fejezetében ez az összefüggés különösen szembetűnő.

Olvassuk el Ézsaiás 58. fejezetét! A fejezet elején leírtak szerint mi romlott el Isten és népe viszonyában?

Amint már korábban is említettük, ez a bíráló olyan embereket szólít meg, akik mélységesen vallásosak. Látszólag komolyan keresik Istent, csakhogy nyilván hiába. Ezért mondja az Úr, hogy próbáljanak változtatni az istentiszteletük módján, másképpen kezdjék szolgálni Őt. Azt tartja igazi istentiszteletnek, „*hogy megnyitod a gonoszság bilincseit, megoldod az iga köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és minden ígát széttörsz*” (Ézs 58:6, ÚRK), valamint azt, ha enni adnak az éhezőknek, hajlékot a hontalanoknak és segítenek az ínségben lévőkön. Az Ige nem úgy említi az ilyen tevékenységeket, mintha az istentisztelet kizárólagos formái volnának, viszont Isten valóban fontosnak tartja, hogy ez is egy módja legyen az imádatunknak. Talán még jobb is a sokkal hagyományosabb szertartásoknál. Ugyanis itt nem csupán befelé forduló tevékenységről van szó, hanem olyasmiről, ami Isten tisztelőinek a környezetében mindenkinek áldást visz. „Az istentisztelet valódi célja, hogy emberek felszabaduljanak a bűn terhei alól, vége legyen a türelmetlenségnek és elnyomásnak, igazságot, szabadságot és békét hozzon” (*The SDA Bible Commentary*. 4. köt. 306. o.).

Ézs 58:8-12 verseiben az istentiszteletnek e formáira válaszul az Úr áldásokat ígér. Lényegében kijelenti: ha az ember kevésbé koncentrálna csak önmagára, tapasztalna, hogy Isten vele és általa munkálkodik a gyógyulásért és helyreállításért. Érdekes módon a fejezet összekapcsolja az istentiszteletnek ezt a formáját az örömteli szombatünnepeléssel. Már korábban is utaltunk a szombat és a szolgálat közötti szoros összefüggésre, de ezek a versek mindkettőre kitérnek, amikor arra szólítják az embert, hogy legyen étellel teli az istentisztelete és fedezze fel Isten áldásait. Ellen G. White ezekről a versekről gondolkodva jegyzi meg: „az Úr szombatjának megtartóira hárul annak a felelőssége, hogy irgalommal jót cselekedjenek” (*Welfare Ministry*. 121. o.).

SZERETET ÉS HŰSÉG

Amikor kora vallási vezetői bírálták Jézust, mert „bűnösökkel” evett együtt, Ő Hóseás prófétát idézve felelte, hogy keressék meg a könyvekben, mire gondolt Isten valójában ezzel a kijelentéssel: *„irgalmasságot akarok és nem áldozatot”* (Mt 9:13, idézi Hós 6:6).

Amint tudjuk, Jézus egész élete a gondoskodás és szolgálat jegyében telt. Az emberekkel való kapcsolata, a gyógyításai és sok példázata is azt mutatja és arra vezet, hogy ilyen életmóddal kell kifejezésre juttatni az Isten iránti őszinte tiszteletet. Legádázabb kritikussai a vallási vezetők voltak, de Jézus is a legélesebb bírálattal illette őket. Ézsaiás korának vallásos népéhez hasonlóan ők szintén úgy képzelték, hogy vallási cselekményeikkel biztosították maguknak a különleges kapcsolatot Istennel, de közben kihasználták a szegényeket és nem törődtek a nélkülözőkkel. Tetteik nem álltak összhangban istentiszteletükkel, ezért Jézus a leghatározottabban elítélte képmutatásukat.

Olvassuk el Mk 12:38-40 verseit! Miért említette meg Jézus az írástudókkal kapcsolatban, hogy „az özvegyeknek házát fölemészti”? Mi az oka annak, hogy az ilyen emberek „súlyosabb ítélet alá” esnek?

Máté evangéliuma 23. fejezetében találjuk Jézus legfélelmetesebb prédikációját – kiváltképp a vallásos emberek szempontjából. Nemcsak azt vetette a szemükre, hogy nem segítenek a hátrányos helyzetben lévőkön, hanem szerinte az ilyen vallás még nagyobb terheket rak rájuk. Tetteikkel vagy időnként azzal, hogy éppen nem tesznek semmit, bezárják *„a mennyek országát az emberek előtt”* (Mt 23:13, RÚF).

Az évszázadokkal korábban élt próféták szavait visszhangozva Jézus rámutatott, hogy óriási szakadék tátong szigorú vallási cselekményeik és az igazságtalanságok között, amelyeket eltúrtek vagy még hasznot is húztak belőlük. *„Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert tizedet adtok a mentából, a kaporból és a köményből, de elhanyagoljátok azt, ami a törvényben ezeknél fontosabb: az igazságos ítéletet, az irgalmasságot és a hűséget”* (Mt 23:23, ÚRK)! Majd hamar hozzátette, hogy egyáltalán nem a vallási szokások és cselekmények a rosszak, csakhogy a tisztességes eljárást nem lehet ezekkel pótolni.

Hogyan kerülhetjük el azt a csapdát, miszerint az igazság ismerete önmagában elég?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Jaj a farizeusoknak” c. fejezet, 514-524. o.

„A gyakorlati kegyesség értékét hangsúlyozva a próféta megismételte a tanácsot, amelyet Izrael századokkal előbb kapott... Jahve szolgálói korszakról korszakra elismételték ezeket a tanácsokat azoknak, akiket az irgalmasság elfelejtésének veszélye és a formai vallásosság fenyegetett” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*. Budapest, 1995, Advent Kiadó, 202-203. o.). „Azt az útmutatást kaptam, hogy fordítsam népünk figyelmét Ézsaiás 58. fejezetére. Olvassuk figyelmesen ezt a részt és tudatosítsuk magunkban, hogy milyen is az a szolgálat, ami életet hoz a gyülekezetekbe! Az evangélium művét a nagylelkűségünk és a munkánk eszközével vigyük előre! Amikor szenvedőkkel találkozunk, akiknek segítségre van szüksége, segítsünk! Ha éhezőket látunk, adjunk nekik enni! Aki ezt teszi, Krisztus szolgálatának soraiban halad. A Mester szent feladata a jótékonyosság munkája volt. Népünk tagjai mindenütt igyekezzenek részt venni ebben” (Ellen G. White: *Welfare Ministry*. 29. o.)!

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Gondoltunk már arra, hogy az igazságosság és az irgalom az istentisztelet része? Mit változtat ez az emberekhez való viszonyulásunkon? Az istentiszteletről alkotott felfogásunkon is alakít ez a felismerés?
- 2) Mit tehetünk, nehogy egyéni és közösségi hitéletünkben elhanyagoljuk, „ami a törvényben ezeknél fontosabb” (Mt 23:23, ÚRK)? Fel tudunk idézni néhány példát, amire mondható, hogy „megszűritek a szűnyogot, a tevét pedig elnyelitek” (Mt 23:24)?
- 3) Miért olyan nagy bűn a képmutatás? Nem jobb, ha legalább megpróbálunk jó képet mutatni?
- 4) Mit változtat a világgépünkön, ha tudjuk, hogy a próféták szavai szerint Isten hogyan viszonyul a szegényekhez, szűkölködőkhöz? Mennyire hatnának ránk másként a helyi hírek, ha mindent a próféták szemével látnánk és az ő fülükkel hallgatnánk?

ÖSSZEFOGLALÁS: A prófétákat aggasztotta az országban zajló gonoszság, de különösen odafigyeltek arra, amit olyanok követek el, akik Isten tisztelőinek mondták magukat. Sem a próféták, sem Jézus szemében nem fér össze az istentisztelet az igazságtalansággal, mert az képmutatás. A szegényekről és a rászorulókról gondoskodni, az elnyomás ellen fellépni – ez az igaz istentisztelet, amit elvár az Úr.

BALASSI BÁLINT: ADJ MÁR CSENDESSÉGET

Adj már csendességet, lelki békességet, mennybéli Úr,
Bujdosó elmémet, ódd bútól szívemet, kit sok kín fúr.

Sok ideje immár, hogy lelkem szomjan vár mentségre,
Őrizd, ne hagyd, ébreszd, haragod ne gerjeszd vesztségére.

Nem kicsiny munkával: Fiad halálával váltottál meg,
Kinek érdeméért most szükségemet teljesítsd meg.

Irgalmad nagysága, nem vétkem rútsága feljebb való,
Irgalmad végtelen, de bűnöm éktelen s romlást valló.

Jó voltod változást, gazdagságod fogyást érezhet-e?
Ki engem, szolgálodat, mint régen sokakat ébreszthet-e?

Nem kell kételkednem. Sőt: jót reménylenem igéd szerint!
Megadod kedvesen, mit ígérsz kegyesen, hitem szerint.

Nyisd fel hát karodnak, szentséges markodnak áldott zárját,
Add meg életemnek, nyomorult fejemnek letört szárnyát.

Repülvén áldjalak, élvén imádjalak vétek nélkül,
Kit jól gyakorolván, haljak megnyugodván, bú s kín nélkül.